

שבת פרשת 'ראה' לעולם סמוכה לחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות.

דורשי רשומות רמזו זאת בשם הפרשה 'ראה', שהוא ראשי תיבות -ראה אלול הגיע.

נאמר בשיר השירים (ה,ב): "פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל". פסוק זה מדבר על הימים הקדושים של חודש אלול ועשרת ימי תשובה שהם שלושים ותשעה ימים (כ"ט ימים דחודש אלול ועשרת ימי תשובה) כמספר ט"ל שבהם הקב"ה מרעיף טל של תחיה רוחנית על כל נשמותיהם של עם ישראל כדי לעוררם לשוב בימים אלו בתשובה שלימה.

ראה אני נותן לפניכם ברכה וקללה ("י"א, כ"ו) - מדוע הפניה בלשון יחיד והרי היא לכלל ישראל?

משיב הגאון מוילנא: על כל אדם מישראל ללמוד מכאן מוסר השכל, שלא יאמר היחיד: היות ורבים הולכים בדרך זו, אצטרף אליהם בלי לבדוק טיבה ונכונותה. לכן הפניה היא אל היחי "ראה", חובתך לבחון את הדרך בה הולכים הרבים. ואז לברור לעצמך את הדרך. אנחנו עומדים בפתח ראש חודש אלול. אמרו רבותינו (במסכת קדושין מ,ב):

"לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי: עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות. עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה". רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: "לפי שהעולם נידון אחר רובו, והיחיד נידון אחר רובו, עשה מצוה אחת אשריו -שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה". יהי רצון שנחפש דרכינו ונחקורה, ונכריע את עצמנו ואת העולם כולו לכף זכות. מפרשתנו ניתן ללמוד על הדרך להרבות יראת ה' בלבבות.

בענין מעשר שני (יד, כג) כותבת התורה: "וְאֶכְלֹתָ לְפָנָיו ה' אֱלֹקֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחַר לְשֵׁנָן שְׁמוֹ שֶׁמֶן מֵעֵשֶׂר דִּגְגָנְךָ... לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָה אֶת-ה' אֱלֹקֶיךָ כָּל-הַיָּמִים". ובספרי (כפי שמובא בתוספות בבא בתרא כא, א) דרשו: "למען תלמד ליראה וגו' גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד", והסביר התוס': "לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה".

הרב קוק מתאר מפגש מעצים זה של הציבור הרחב עם עובדי ה' בירושלים כמשפיע וחודר ללב ומשאיר חותמו לאורך זמן. פניהם המאירות של אנשי הקודש פותחים את

הלבבות לקבל מנועם קדושתם. יצירת סביבה רוחנית ראויה מאפשרת התקדמות והתעלות, והחיבור לאנשי התורה המקרינים יראת ה' תורמת לרצון להתדמות ולהתחבר אליהם. לאווירה ולסביבה יש תרומה חשובה בפיתוח השאיפה להשגות רוחניות, והחיבור לאנשי המעלה מכשיר את הלבבות לתרגום ההשגות הרוחניות לשפת המעשים.

הצורך לטהר ליבו ומעשיו כאמצעי להכשיר עצמו ללימוד תורה נדרש מפסוק נוסף בפרשה (יב,כח): "שָׁמַר וְשָׁמְעָתָּ אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֶנְכִי מְצַוְּךָ לְמַעַן יִטֹּב לְךָ". אור החיים הקדוש הקשה ושאל מדוע הפסוק הקדים שמירה לשמיעה הרי לכאורה סדר הדברים במציאות הוא הפוך, לאחר ששומעים ויודעים אז ניתן לשמור ולקיים. תשובתו לקושי: "אם אתה רוצה שתעמוד על אמיתת התורה להבין אמריה שמור המצות לבל תעבור עליהם ובזה ושמעת". כדי לזכות ללמוד תורה כראוי, להבינה ולהעמיק בה נדרשת טהרת הלב והמעשים. אם תשמור את מצוות התורה אז תזכה ל"ושמעת"- ללמוד את דברי התורה. גם מי שנכשל בחטא אשר יוצר מסכים המפרידים בינו לבין התורה ומונעים את הבנת התורה עדיין יכול לתקן זאת ע"י התשובה. התשובה אינה רק אמצעי למנוע עונש אלא דרך להתקרב ולהתחבר לה' גם אם נפל והתרחק. ה"נתיבות שלום" הסביר על דרך החסידות ש"שמור" אינו רק זהירות והימנעות מחטא אלא מתבאר גם במשמעות ציפייה ורצון להתקרב לה', לשמוע ולעשות רצונו. היראה היא מוגבלת ויש לנקוט באהבה ולעורר את הרצון. העבד העובד מיראה מסתפק בכך שאינו עובר על רצון אדונו, אך האוהב רוצה לעשות את הטוב והרצוי לאדונו, ומצפה לשמוע במה יוכל לרצות את אדונו ומה טוב בעיניו.

ב"אלול" נרמז "אני לדודי ודודי לי" המבטא קירבה הדדית מתוך אהבה. כאשר "אני לדודי", מבקש ומחפש לעשות רצונו מתוך אהבה אף הוא "דודי לי", מידה כנגד מידה מקרבי ואוהב אותי. ההכנה של חודש אלול לקראת יום הדין והשנה החדשה מצריכה לנקוט גם בדרך האהבה שתזכה אותנו בקירבה יתירה וגם הדין יהיה כעם בן אהוב ובוודאי יחתם לטובה. "אם כבנים" -אם אנו מתנהגים באהבה כבנים, "רחמנו כרחם אב על בנים".

שנזכה בע"ה
שבת מברכים שלום

שושנה נגר